

PSICHIKOS
SVEIKATOS
PERSPEKTYVOS

ALTERNATYVAUS PLANO SANTRAUKA

Nevyriausybinė organizacija „Psichikos sveikatos perspektyvos“ kartu su nepriklausomais Lietuvos ekspertais parengė **„Lietuvos psichikos sveikatos strategijos ir savižudybių prevencijos alternatyvų priemonių planą 2016-2018 m.“**. Plano rengėjai siūlo, kad Lietuvoje neatidėliojant būtų imtasi esminių permainų įgyvendinant šiuolaikiniais mokslo ir vertybių principais grįstą psichikos sveikatos politiką.

Geriausias įrodymas, kad reikia veikti kitaip – prasti Lietuvos visuomenės psichikos sveikatos rodikliai: **labai aukštas savižudybių skaičius, paplitęs piktnaudžiavimas alkoholiu, įvairių smurto apraiškų gausa, nerimą kelianti vaikų emocinės sveikatos ir socialinės raidos būklė**.

Valstybės biudžeto, sveikatos draudimo ir ES struktūrinių fondų lėšos neretai naudojamos **ydingai ir neracionaliai** paslaugų infrastruktūrai palaikyti. **Susikaupusios ir neveiksmingai sprendžiamos** sistemos problemos kelia grėsmę, kad pasekmės ilginiui kels vis didėjančią ekonominę ir socialinę naštą.

Atlikta **analizė atskleidė** svarbiausias permainų reikalaujančias sritis ir ryškiausias egzistuojančios sistemos spragas. Šias spragas užpildytų nuoseklus siūlomų priemonių įgyvendinimas ir rodiklių stebėseną. Planas sudarytas trims metams. Nuosekliai jį įgyvendinus, galima būtų planuoti tolimesnius veiksmus siekiant ilgalaikės reformos.

Svarbiausios permainų reikalaujančios sritys yra išsamiai išanalizuotos plane: Vaikų psichikos sveikatos stiprinimas; Bendruomeninių paslaugų plėtra; Pirminės psichikos sveikatos priežiūros pertvarka; Savižudybių prevencija.

Kiekviena psichikos sveikatos sritis **nagrinėjama keliais pjūviais**: analizuojant situaciją pateikiama Lietuvos priimtų ir ratifikuotų nacionalinių ir tarptautinių teisės aktų apžvalga, apie nepakankamai gerą jų įgyvendinimą kalbama pavyzdžiais, pateikiamos Plano rengėjų vizijos bei konkretūs siūlymai trumpalaikėms ir ilgalaikėms reformoms.

Baigiamojoje Plano dalyje detalus siūlomų taikyti **priemonių planas bei preliminari jų kaina**, siekiant įgyvendinti tik **prioritetinius ir būtiniausius** veiksmus. Apibendrinamos visos siūlomos priemonės ir nurodoma preliminari jų įgyvendinimo kaina – **apie 25 mln. eurų per 3 metus**.

Investavus į pasiūlytas priemones ir kasmet didinant naujo pobūdžio paslaugų apimtį, palaipsniui **pavyktų sumažinti priklausomybę nuo dabartinės paslaugų infrastruktūros**, kuri remiasi didelėmis uždaromis įstaigomis, pertekliniu medikamentiniu gydymu ir kuriai būdingas neracionalus išteklių naudojimas bei žmogaus teisių pažeidimai.

Alternatyvaus priemonių plano iniciatoriai tikisi, kad šio plano svarstymas sutelks aktyvius piliečius, jų organizacijas, politikus, psichikos sveikatos priežiūros paslaugų vartotojus ir jų artimuosius, specialistus, akademinį sektorių, žiniasklaidą itin reikalingam proveržiui inicijuoti.

Kviečiame susipažinti su pilna alternatyvaus priemonių plano versija: <http://goo.gl/6kIGAA>

Parengta įgyvendinant Europos Ekonominės Erdvės finansinių mechanizmų finansuojamą projektą „Psichikos sveikatos ir žmogaus teisių advokacijos Lietuvoje link: NVO rolė“